

ledes har søgt at lette Hovforholdenes Dindning ved at give Godseierne Ret til at indtage Fæstjord og at der i alle disse Tilfælde med ikke mindre Høie vil kunne kræves det samme Bidrag af Staten som der nu stottes paa Loven af 19de Februar 1861, § 2. Smbilertid tilstaaer jeg, at skøndt jeg i Meget kan slutte mig til det ærede Medlem for Ritte Amts 2den Valgfreds, forekommer det mig dog, at han ikke har faaet sagt det, hvorpaa det aller væsentligst i denne Sag kommer an. Jeg veed ikke, om det kan lykkes mig at paavise det, i alt Fald veed jeg, at jeg under de gjentagne Forhandlinger om Sagen har faaet et stærkere og stærkere Indtryk af det overordentlig Færlige i den hele Lovbestemmelse, og jeg skal derfor gjøre mit Bedste for at ramme dens Virkelige Mangler i Roden og saa fuldstændig og aabent, jeg formaaer, sige, hvort jeg da søger dette Færlige og dette Uværensstemmende med den tidligere Lovgivning. Der er blevet sagt om dette Lovforslag, at det hverken styrker eller modstiger de Fordringer, der ere komne frem om, at Fæstjerne skulde have en vis Medetendomsret i deres Gaarde. Den ærede Ordfører bemærkede navnlig, at dette Spørgsmaal blev staaende hen aldeles uberørt af denne Lov, der blev hverken sagt Ja eller noget Nei. Ikke desto mindre er der en af de varmeste Understøttere, som den ærede Ordfører har fundet i denne Sag, Rigsdagsmanden for Sorø Amts 2den Valgfreds (Albert), der meget bestemt har hævdet, at det netop var i Fæsternes Medetendomsret, at denne Bestemmelse om Statens Understøttelse ved Saan skulde søge sin Hjemmel. Han gjorde netop gjældende, at det var, fordi Fæstjerne eiede en Deel af deres Gaarde, at man nu skulde give dem dette Saan, og der var saaledes en Modsigelse tilstedes mellem de to ærede Medlemmer. Nu forekommer det mig, at man heller ikke paa nogen Maade kan negte, at af de to ærede Medlemmer er det det ærede Medlem for Sorø, der har Ret, thi denne Lov kan i Virkeligheden kun finde sin rationelle Begrundelse under Forudsætning af, at der tilkommer hver enkelt Familie ikke blot for Fæsttiden, men udover samme, en Medetendomsret til den

Gaard, som har været i den sidste Slægtfølges, maaskee i mange Slægtfølgers, Besiddelse. Det er ligeledes blevet sagt, at denne Lov var en „Tilbygning“ til Loven af 19de Februar 1861, men det forekommer mig, at ogsaa dette maa erkjendes at være ganske uberettiget. Loven af 19de Februar 1861 søger at ordne et Mellemværende mellem Godseierne og deres Fæstere, uden at Staten paa nogen Maade directe indblandes i dette Forhold; dersom Tanken havde været den alene at give en Tilbygning til Loven af 19de Februar 1861, vilde det være correct, hvad ogsaa udtrykkelig er fremhævet, blandt Andre af det ærede Medlem for Ritte Amts 2den Valgfreds, at man havde lagt denne Forpligtelse til at hjælpe den 10de Familie enten paa Godseieren eller paa de 9 Fæstere, der havde faaet deres Gaarde til Eiendom. Det havde været i Consequents og Uværensstemmelse med Loven af 19de Februar 1861, om Staten havde sagt: Det er for Fæstefamilierne en ganske overordentlig Fordeel, at de komme i Besiddelse af deres Gaarde, og da denne Fordeel kun kan naaes derved, at man stiller i Udigt for Godseieren visse Tilskudsfor, saa er det billigt, at de 9 Fæstere gde deres Bidrag til at vederlægge den 10de, der falder som et Offer for dem — eller om Staten havde sagt: Da Godseieren skal kunne inddrage den 10de Gaard under Hovedgaarden, saa er det rimeligt og billigt, at der paalægges ham et Offer, som kan erstatte den 10de Fæstefamilie, hvad den maa finde sig i. Eller man kunde endelig have fordeelt denne Forpligtelse mellem de 9 Fæstere paa den ene Side og Godseieren paa den anden Side. Dette havde været en „Tilbygning“ til Loven af 19de Februar 1861, § 2, men den Lov, vi her have liggende for os, er ikke nogen Tilbygning, men en heel selvstændig Bygning, der bygger paa en Grundbold, som hidtil aldrig har været anerkjendt i vor Fæstelovgivning. Man kan nemlig ikke indskrænke sig til at sige, som det ærede Medlem for Sorø sagde forleden, at det er „Staten“, som ved Loven af 19de Februar 1861 har taget Gaardene fra hver 10de Familie, og at der for Staten nu skal træde til. Det er ikke